

رازی و خوانندگان

■ آقای اسدالله قربانپور - دانشجوی پزشکی (تبریز)

ایشان طی نامه محبت آمیزی از دریافت مستمر ماهنامه و نیز کتاب داروهای ضد سرطان سپاسگزاری نموده پیشنهاداتی را در مورد مطالب ماهنامه مطرح فرموده‌اند. به تعدادی از این پیشنهادات عنایت بفرمائید:

۱- از مطالب بالینی بیشتر استفاده شود چرا که عمده

خوانندگان ماهنامه یعنی دانشجویان پزشکی و داروسازی علاقه بیشتری به مطالب بالینی دارند.

۲- صفحه‌ای با عنوان «موارد بیماری» یا Case report در ماهنامه گشوده شود.

۳- مطالبی مفصل در مورد سرم درمانی در مجله درج شود (با ذکر مآخذ)

۴- کتابهای تازه پزشکی اُفتست شده را معرفی و نحوه خرید آنها را مشخص کنید.

۵- نحوه تهیه و خرید کتاب «داروهای ژنریک ایران»

۷۰ رازی. سال پنجم. شماره ۱۰. آبان ۷۳

را ذکر نمائید.

□ ضمن سپاسگزاری از مراحم این دوست جوان، اولاً درج مطالب بالینی کم و بیش در ماهنامه ادامه یافته است.

ثانیاً از همکاران شورای تحریریه خواستیم تا در صورت برخورد به «مورد» مناسبی، آن را جهت درج در ماهنامه گزینش نمایند.

ثالثاً متوجه منظورتان از «سرم درمانی» نشدیم. نکند استفاده از فرآورده‌های تزریقی حجیم حاوی الکترولیت (سرمهای قندی - نمکی - قندی نمکی و ...) مورد نظرتان است؟ به هرحال یکی از شرایط انتخاب **مطلب علمی** برای «رازی» داشتن **مأخذ** می‌باشد. رابعاً در صفحه بازار کتاب از ناشرین خواسته‌ایم که کتب جدید خود را برای معرفی به دفتر ماهنامه ارسال دارند اما بعضی از ناشرین (اگر افسست کردن کتب را بتوان نشر کتاب قلمداد کرد!) علاقه‌ای به این کار ندارند، ناگزیر «رازی» هم از عرضه آن کتب به بازار نشر بی‌خبر می‌ماند و ... ضمناً نحوه خرید - در سیستم سنتی کتابفروشی - مراجعه مستقیم به کتابفروشی و اکتیاف کتاب است. در کشورهای دیگر شبکه‌های پخش کتاب در این زمینه فعال هستند.

و بالاخره - خامساً - کتاب «داروهای ژنریک ایران» از انتشارات شرکت داروپخش است. تقاضا برای این کتاب بالاست اما همه نسخ چاپ شده آن به فروش رفته، پس بایستی در انتظار تجدید چاپ کتاب بمانید.

■ **آقای دکتر نعمت شیرزاد جویباری - داروساز (جویبار مازندران)**

«... آیا بهره‌وری از یک دکتر داروساز به

چهاردیواری داروخانه منتهی می‌شود؟

آیا دکتر داروساز با گذرانیدن دروس سنگین و تخصصی باید بیاید پشت پیشخوان آسپرین بفروشد؟ ایشان در ادامه نامه‌شان پیشنهاد گرایشی کردن داروسازی (صنعتی - بالینی) را مطرح فرموده‌اند.

□ ما هم مثل آقای دکتر شیرزاد معتقد نیستیم که دکتر داروساز فقط در چهاردیواری داروخانه می‌تواند مفید باشد، اما باور داریم که بایستی همه افراد یک جامعه در چهارچوب «قوانین و مقررات» فعالیت بفرمایند و اگر قانونی پاسخگوی نیاز روز جامعه‌ای نیست، بایستی از طرق قانونی در آن جرح و تعدیل به عمل آورد، در فراز دیگری از نامه، آقای دکتر، فروش آسپرین را با دروس دوره داروسازی مرتبط ساخته‌اند بهرحال تمامی داروها بایستی از طریق دکتر داروساز به طریق صحیح - یعنی با نسخه پزشک - و با راهنمایی کامل به دست بیمار برسد، سعی نکنیم به خودمان بباورانیم که داروسازی، آسپرین فروشی است. تا خودمان حرفه‌مان را جدی نگیریم و حتی برای ارائه «آسپرین» علمی برخورد نکنیم شاید «دیگران» ما را آسپرین فروش خطاب کنند و می‌دانیم که فرق «ما» و «دیگران» همان پشتوانه تحصیلات دانشگاهی است که برایش «عمر» داده‌ایم و موی سپید کرده‌ایم.

و بالاخره همانگونه که در یکی از شماره‌های گذشته به عرض رسید، در حال حاضر مسئله گرایشی کردن داروسازی - از سوی شورای عالی داروسازی کشور - با دلایل محکمی مصلحت دانسته نشد.

□ **آقای دکتر اکبر شاهسواری - داروساز (شهرضا)**

این خواننده گرامی چند پیشنهاد در جهت بهبود

کیفیت ماهنامه ارائه نموده‌اند:

«... اکثر پایان‌نامه‌های رشته‌های داروسازی و پزشکی - به دلایل بسیار - فاقد روح تحقیق بوده صرفاً به خاطر گذرانیدن چند واحد اجباری پذیرفته می‌شود... لذا بهتر است به بخش معرفی پایان‌نامه‌ها در رازی خاتمه داده شود.»

هر چند صفحه «دیدگاهها» جالب است اما بخش «دریچه‌ای به استعدادها متناسب با ماهنامه نمی‌باشد» آقای دکتر شاهسواری در بخش دیگری از نامه‌شان چنین نوشته‌اند:

وقتی پنجاه و سومین ماهنامه رازی را دریافت کردم و مقالات سودمند و جالب آن را مطالعه کردم، تصمیم گرفتم با زبان الکن خویش از اساتید گرامی و همکاران عزیز که در تهیه ماهنامه زحمت فراوان می‌کشند تشکر کرده و خسته نباشید بگویم، باشد تا ذره‌ای از محبت و بزرگواری و تلاش ایشان را جبران کرده باشم. ماهنامه مفید رازی تنها نشریه علمی منظمی است که در طی چند ساله گذشته به مقدار زیاد خلاء ناشی از کمبود کتب علمی و مجلات را در رشته داروسازی در سطح کشور برطرف نموده است. ضمن عرض تشکر فراوان از جناب سردبیر و مدیر مسئول، به آن‌ها تبریک گفته چه که برخلاف سایر نشریاتی که در کشور منتشر می‌شود و بعد از مدتی متوقف می‌شود یا اینکه از لحاظ علمی تنزل پیدا می‌کند، ماهنامه رازی در این مدت طولانی هنوز از لحاظ علمی در سطح بالا و مورد قبول مشترکین می‌باشد و حتی هر ماه جالب‌تر می‌شود. من هر ماه ماهنامه را بدقت مطالعه می‌کنم و منتظر شماره بعدی می‌مانم و امیدوارم که کمافی‌السابق ماهنامه منتشر شود و در شرایطی که متأسفانه به علل زیاد دسترسی به کتب و مجلات علمی

مشکل و بعضاً غیرممکن است، اطلاع‌رسان و همدم همکاران داروساز باشد.

□ از همدلی ایشان با رازی متشکریم اما متأسفانه همانگونه که در سر مقاله مردادماه اشاره شده بود به نوعی ماهنامه در تنگنا قرار گرفته که امیدواریم از یکسو با تلاش دست‌اندرکاران رازی و از سوی دیگر با محبتی که همکارانی چون آقای دکتر شاهسواری ابراز می‌دارند، بتوانیم تداوم انتشار ماهنامه را تضمین نمائیم.

■ آقای دکتر وحید کیانی فر - عضو هیئت علمی دانشکده پزشکی (مشهد)

ایشان که در بخش مسمومین بیمارستان امام رضا(ع) فعالیت دارند، با جمع‌بندی تجارب خویش چنین مرقوم فرموده‌اند: «با توجه به نزدیکی اندکس درمانی و سمی فنوتیازین‌ها، موارد زیادی از مسمومیت‌های دارویی، اتفاقی و خودکشی، ناشی از این داروها بوده و...» این همکار ارجمند اظهار علاقه کرده‌اند که در این زمینه مقاله‌ای برای «رازی» تهیه فرمایند.

□ ضمن سپاسگزاری از این همکار محترم، دستشان را برای همکاری می‌فشاریم و منتظر دریافت مقاله تدوینی (تالیفی) ایشان در این زمینه با اهمیت «مسمومیت با فنوتیازین‌ها» می‌باشیم. ضمناً محدود بودن حجم مقاله (حداکثر ۱۰-۸ صفحه رازی)، ذکر مآخذ و مناسب بودن آن را برای طیف وسیع خوانندگان رازی خاطر نشان می‌سازیم.

■ آقای دکتر مسعود عطاری - داروساز (سراب)

در بخشی از نامه محبت آمیزشان مرقوم فرموده‌اند: «تقاضا دارم از طریق مقتضی خوانندگان را از زمان و نحوه امتحانات تخصصی داروسازی و شرایط شرکت و طول مدت آموزش آگاه بفرمائید». □ به آگاهی این همکار جوان و نیز سایر علاقمندان به شرکت در آزمونهای دوره‌های تخصصی داروسازی می‌رسانیم که امتحانات ذکر شده به صورت مستمرکز از طریق وزارت محترم بهداشت برگزار می‌شود و معمولاً یک ماه قبل از تاریخ برگزاری آزمون، فرم ثبت نام آن (که واجد همه اطلاعات درخواستی شرکت‌کنندگان است) در جراید عمومی به چاپ می‌رسد. در صورت دریافت آگهی مذکور، رازی آمادگی خود را برای چاپ آن اعلام می‌دارد.

■ آقای دکتر پرویز اسماعیل زاده - داروساز (سندج)

«...تازگی‌ها وارد بازار کار شده‌ام و متأسفانه گرفتار تضادهای «علم» و «عمل» (آنچه که بر بازار کار حاکم است) گردیده‌ام ... ضمناً سئوالی داشتم که آیا لیسانسیه‌های مامائی اجازه نوشتن داروهایی را دارند مثلاً استروژن و پروژسترون؟»

□ امیدواریم جنابعالی با برخوردهای «علمی» و «منطقی» بتوانید آن تضادها را به نفع علمی‌تر نمودن فضای داروخانه و برقراری ارتباط دوستانه‌تر با همکاران پزشک حل بفرمائید. ضمناً خانمهای لیسانسیه مامائی مجاز به نوشتن داروهای محدودی هستند که هورمونهای استروژن و پروژسترون را شامل نمی‌شود. با وجود این در صورتی که نسخه‌نویسی ایشان تحت نظر و با تأیید یک همکار پزشک صورت گیرد محدودیت ذکر شده برطرف خواهد شد.

■ آقای دکتر بیژن سوداگری - پزشک (آشتیان)

... «لطفاً ترتیبی اتخاذ فرمایید که طی یکی از شماره‌های ماهنامه لیست جامع و کامل اقلام موجود در طرح ژنریک ایران همراه با اشکال دارویی هر یک درج شود».

□ به آگاهی این همکار عزیز می‌رسانیم که جامعترین اطلاعات در مورد داروهای ژنریک کشورمان در کتاب مفصلی با عنوان «اطلاعات و کاربرد بالینی داروهای ژنریک ایران» که به وسیله دفتر علمی شرکت داروپخش منتشر شده، درج گردیده است. کتاب مذکور علیرغم چندین نوبت تجدید چاپ فعلاً در بازار وجود ندارد. امیدواریم مسئولین جدید شرکت محترم داروپخش نسبت به تجدید چاپ کتاب فوق‌الذکر با تیراژ بالا اهتمام بفرمایند. غیر از منبع فوق‌الذکر اطلاعات پراکنده‌ای نیز (که به وسیله هر شرکت پخش مستقلاً تهیه و منتشر شده) وجود دارد که شاید پاسخگوی نیازهای آقای دکتر سوداگری نباشد ضمن آنکه دستیابی به آن منابع و کتب نیز زیاد ساده و آسان نیست.

■ آقای دکتر مجید جعفری ثابت - داروساز (بم)

«... بنده در پاسخ به اظهار نظر آقای محمدرضا رضائی‌نیا مندرج در شماره ۵۰، مطالبی برای رازی فرستاده‌ام که نه چاپ شده و نه خبری از رسیدن آن به دفتر ماهنامه رسیده ...»

□ کاش این همکار محترم مجدداً پاسخ خود را ارسال می‌داشتند چرا که ظاهراً چنان نامه‌ای به دست پاسخگو - در واقع به دفتر ماهنامه - نرسیده است.

■ آقای دکتر امضاء محفوظ - متخصص اطفال (تهران)

در قسمتی از نامه آقای دکتر چنین آمده:

«مطلب عنوان شده به عنوان شعار داروسازان یعنی تجویز دارو توسط داروساز که در آخرین سطر صفحه ۷۹ ماهنامه رازی خرداد ۷۳ شماره پنجم سال پنجم چاپ شده خلاف قوانین جاری ایران و خلاف عرف جاری بین‌المللی داروسازی است زیرا: در تمام دنیا و از جمله در ایران نقش داروساز در تجویز دارو فقط و فقط نقش مشاور است و نه بیشتر و به هیچ عنوان حق تجویز دارو نداشته و ندارد».

در بخش دیگری از نامه ایشان تذکر داده شده که: «به طور کلی اگر قرار بود مطابق کشف مجله شما تجویز دارو به عهده داروساز باشد در این صورت طبیب باید پس از ویزیت بیمار روی نسخه بنویسد: مثلاً تشخیص بیماری مخملک جهت درمان به داروخانه (داروساز) مراجعه شود آیا شما شنیده یا دیده‌اید که در هیچ جای دنیا چنین روشی رایج باشد؟ و اصولاً چنین روشی قابل اجراست؟ مطمئناً جواب منفی است و لذا به طور کلی آنچه که در قسمت آخر شعاری که به عنوان شعار داروسازان مطرح فرموده‌اند منظور تجویز دارو توسط داروساز شعاری برخلاف عرف رایج دنیا و برخلاف عرف و قوانین جاری کشور بوده در نتیجه با عرض معذرت پوچ و بی‌اساس است».

□ پیشنهاد یا شعاری که به قول آقای دکتر (که از ما خواسته بودند نامشان مکتوم بماند) در صفحه ۷۹ شماره خرداد مطرح شده بود، نظر شخصی یک دانشجو بود - آقای بابک مصباحی - که متأسفانه با فاصله‌گذاری اعمال شده به نظر می‌رسید که برداشت دست‌اندرکاران رازی چنین است. ما در شماره‌های

بعد از خرداد با کلیشه کردن عین نامه آن دوست دانشجو نشان دادیم که شعار مطروحه صرفاً یک نظر شخصی است و نه رسمی و قانونی. در عین حال با توجه به گسترش داروسازی بالینی در کشورهای صنعتی امر تشخیص در انحصار پزشکان می‌ماند، اما در امر تجویز دارو و دقایق دارو درمانی «داروسازان بالینی» از اختیارات گسترده (و نیز مسئولیتهای سنگین) برخوردار شده‌اند.

نامه‌های این همکاران محترم به دفتر ماهنامه واصل شد از مراجع تک تک آنها سپاسگزاری می‌کنیم:

■ خانم دکتر اشرف مزیتی (امریکا)

■ آقای امید آریانم، (دانشجوی پزشکی - قزوین)

■ آقای نبی‌الله اصغری (دانشجوی پزشکی آزاد - تهران)

■ آقای کامران صالحی (دانشجوی داروسازی - شهید بهشتی)

■ آقای اکبر یآوری (کرمان)

■ آقای دکتر احمد دانشوری (پزشک - مشهد)

■ خانم دکتر نسرین صاحب دیوان (تهران)

■ آقای دکتر ش - د (تبریز)

■ آقای بابک مصباحی (دانشجوی داروسازی آزاد - تهران)

ضمناً به آگاهی تمامی خوانندگان ارجمند می‌رسانیم که ماهنامه از درج مطالب و پاسخگویی به نامه‌های فاقد اسم و آدرس معذور است. شما مشخصاتتان را بنویسید، اما اگر به هر دلیلی ضرورتی برای درج اسم نمی‌یابید، از ما بخواهید تا مطلب یا نامه‌تان را با «امضاء محفوظ» چاپ کنیم. قطعاً ما اوامر شما را اطاعت خواهیم نمود.